

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 11 ja 43 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan siirryttäväksi ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksessa kokonaan laskennalliseen valtionosuusjärjestelmään. Tämä on tarkoitus toteuttaa muuttamalla opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia niin, että lääninhallitusten rahoittamaa valtionavustusjärjestelmää koskeva säännös kumotaan. Kaikki ammatillinen lisäkoulutus rahoitettaisiin siis valtionosuuksilla. Ammatillinen lisäkoulutus keskitettäisiin näin pääasiassa toisen asteen ammatillista koulutusta antaville koulutuksen järjestäjille eli ammatillisia aikuiskoulutuskeskuksia, valtakunnallisia ammatillisia erikoisoppilaitoksia ja ammatillisia oppilaitoksia yl-

läpitäville koulutuksen järjestäjille. Myös sellaisilla vapaan sivistystyön oppilaitoksilla, jotka ovat vakiintuneesti järjestäneet ammatillista lisäkoulutusta, olisi mahdollisuus saada valtionosuutta. Sen sijaan muuta kuin toisen asteen ammatillista lisäkoulutusta järjestäneet yliopistot ja ammattikorkeakoulut järjestäisivät kyseisen koulutuksen oman rahoitusjärjestelmänsä kautta eikä ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuudella.

Esitys liittyy valtion talousarvioesitykseen vuodelle 2003 ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Ammatillinen lisäkoulutus rahoitettiin vuodesta 1997 lähtien lääninhallitusten hankintatoimintana. Vuonna 2000 päätettiin kuitenkin siirtyä rahoituksessa valtionosuusjärjestelmään. Tätä koskeva hallituksen esitys laiksi ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusta koskevaksi lainsäädännöksi annettiin syksyllä 2000 (HE 144/2000 vp). Laskennallisen valtionosuusjärjestelmän piiriin oli tarkoitus koota lähinnä toisen asteen tasoinen ammatillinen lisäkoulutus niin, että valtionosuutta olisi myönnetty ensisijassa ammatillisia aikuiskoulutuskeskuksia, valtakunnallisia ammatillisia erikoisoppilaitoksia ja ammatillisia oppilaitoksia ylläpitäville lisäkoulutuksen järjestäjille. Myös vakiintuneesti lisäkoulutusta järjestäneet vapaan sivistystyön oppilaitokset olisivat voineet saada valtionosuutta. Sen sijaan yliopistot ja ammattikorkeakoulu oli tarkoitus jättää valtionosuusrahoituksen ulkopuolelle.

Esitys muuttui kuitenkin eduskuntakäsittelyssä. Kokonaisrahoituksesta 60 prosenttia suunnattiin valtionosuuksina järjestäjille, jotka ylläpitävät ammatillisia aikuiskoulutuskeskuksia, valtakunnallisia ammatillisia erikoisoppilaitoksia ja ammatillisia oppilaitoksia. Lääninhallitukset rahoittavat lisäkoulutusta myöntämällä sen järjestämiseen valtionavustuksia yliopistoille, ammattikorkeakouluille ja vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille. Erityisestä syystä ne ovat voineet myöntää avustuksia myös muille ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjille sekä muille kuin julkisen valvonnan alaisille koulutuksen järjestäjille. Tähän rahoitukseen ohjattiin 40 prosenttia kokonaisrahoituksesta.

Vuonna 2001 uutta rahoitusta ammatilliseen lisäkoulutukseen osoitettiin 176,2 miljoonaa markkaa (29,6 miljoonaa euroa), josta valtionosuuksien osuus oli 105,7 miljoonaa markkaa ja lääninhallitusten myöntämien valtionavustusten osuus 70,5 miljoonaa markkaa. Vuoden 2001 rahoitukseen tulopoliittisen kokonaisratkaisun yhteydessä sovittu 80 miljoonan markan lisäys osoitettiin erilliselle valtionavustusmomentille, jonka määrärahan opetusministeriö on myöntänyt val-

tionavustuksina. Eduskunta lisäsi lisätalousarvion käsittelyn yhteydessä määrärahan 100 miljoonaan markkaan. Kun otettiin huomioon hankintajärjestelmän mukaisten sopimusten perusteella jatkuvan koulutuksen rahoitus noin 376 miljoonaa markkaa, vuonna 2001 ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitukseen oli käytettävissä 652 miljoonaa markkaa (109,7 miljoonaa euroa). Vuonna 2002 rahoituksen rakenne on pysynyt samana. Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitukseen on varattu yhteensä 93,6 miljoonaa euroa (556,5 miljoonaa markkaa). Siitä valtionosuuksiin on varattu 38 miljoonaa euroa, lääninhallitusten myöntämiin valtionavustuksiin 25,3 miljoonaa euroa, opetusministeriön myöntämiin valtionavustuksiin 24,3 miljoonaa euroa sekä hankintajärjestelmän mukaan jatkuvaan koulutukseen 5,9 miljoonaa euroa.

Hankintatoiminnan aikana ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten, valtakunnallisten erikoisoppilaitosten ja ammatillisten oppilaitosten osuus kokonaisrahoituksesta oli noin 80 prosenttia ja vapaan sivistystyön oppilaitosten, yliopistojen sekä ammattikorkeakoulujen osuus noin 20 prosenttia. Määrärahan jakaminen 60:n ja 40:n prosentiosuuksien suhteessa muutti siis järjestäjien keskinäisiä suhteita jälkimmäisen ryhmän eduksi. Opetusministeriön jakamalla valtionavustuksilla rahoitusta suunnattiin erityisesti ammatillisia aikuiskoulutuskeskuksia ja valtakunnallisia erikoisoppilaitoksia ylläpitäville järjestäjille. Tämä nosti niiden ja ammatillisten oppilaitosten yhteisen osuuden vuoden 2001 uudessa rahoituksessa noin 74 prosenttiin.

Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus kolmen eri rahoituslähteen kautta ei ole toimiva järjestelmä. Se on hallinnollisesti raskas toteuttaa ja tekee lisäkoulutuksen tarkastelun kokonaisuutena vaikeaksi. Valtionosuusjärjestelmässä ja kahdessa valtionavustusjärjestelmässä on niiden luonteesta johtuen jouduttu toteuttamaan erilaisia aikatauluja ja myöntämiskäytäntöjä ja niiden hallinnollinen käsittely on erilaista. Valtionosuudet eivät ole osoitettuja tiettyyn koulutukseen, kun taas valtionavustukset ovat kohdennettua rahoitusta. Valtionosuus on lopullinen rahoitus eikä siitä tehdä tiliselvitystä, mikä menettely

taas kuuluu valtionavustuksiin. Järjestelmän monimutkaisuus on vaikeuttanut koulutuksen suunnittelua ja tehnyt rahoituksesta vaikeasti ennakoitavan. Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjiä ei myöskään ole säännöksissä yksiselitteisesti ja toisensa poissulkevasti määriteltä, joten samat järjestäjät ovat voineet saada rahoitusta eri momenteilta. Toisaalta huomattavan suuri jatkuvan toiminnan osuus eli niin sanotut hännät vaikutti vahvasti vielä vuoden 2001 rahoitukseen.

2. Ehdotetut muutokset

Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen selkiinnittämiseksi ja vakauttamiseksi vuoden 2002 alussa työnsä päättänyt parlamentaarinen aikuiskoulutustyöryhmä ehdotti siirtymistä kokonaan laskennalliseen valtionosuusjärjestelmään. Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus tulisi ehdotuksen mukaan keskittää kokonaan toisen asteen ammatillista peruskoulutusta ja aikuiskoulutusta järjestäville oppilaitoksille sekä eräille vakiintuneesti lisäkoulutusta järjestäneille vapaan sivistystyön oppilaitoksille.

Esitys noudattaa työryhmän ehdottamaa linjaa. Tämä toteutettaisiin kumoamalla opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) 43 §:n 3 momentti lääninhallitusten myöntämistä valtionavustuksista. Opetusministeriön myöntämät valtionavustukset on myönnetty talousarvion määrärahan ja määrärahan myöntämisperusteita koskevien asetusten perusteella. Lääninhallitusten ja opetusministeriön valtionavustusjärjestelmien mukaiset määrärahat koottaisiin vuoden 2003 talousarviossa yhteiselle valtionosuusmomentille 29.69.31. Koska rahoitus keskitettäisiin toisen asteen ammatilliseen lisäkoulutukseen eli pääosin ammattitutkintoihin ja erikoisammattitutkintoihin tähtäävään koulutukseen sekä näyttötutkintoihin, rahoitusta valtionosuusjärjestelmän kautta ei enää myönnettäisi yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen järjestämään lisäkoulutukseen.

Ammatillista lisäkoulutusta ovat voineet järjestää myös vapaan sivistystyön oppilaitokset. Sen kaikki oppilaitosryhmät ovat järjestäneet lisäkoulutusta. Laajinta lisäkoulutus on ollut kansanopistojen tarjonnassa. Vapaan sivistystyön oppilaitoksista useilla kansan-

opistoilla ja liikunnan koulutuskeskuksilla on ammatillisen peruskoulutuksen järjestämislupa. Myös muut vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat järjestäneet lisäkoulutusta. Niiden suhteellinen osuus on kuitenkin viime vuosina vähentynyt kokonaisuutensa pienentyttyä ja painopisteen siirryttyä entistä selkeämmin tutkintotavoitteiseen lisäkoulutukseen. Kansalaisopistojen, opintokeskusten ja kesäyliopistojen tarjonnassa laajinta on tietotekniikan koulutus, erityisesti Tietokoneen ajokortti -koulutus.

Koska vapaan sivistystyön oppilaitosten tarjoama lisäkoulutus on tasoltaan toisen asteen koulutusta, esitetään, että valtionosuutta ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämiseen voitaisiin myöntää myös vakiintuneesti lisäkoulutusta järjestäneille vapaan sivistystyön oppilaitoksille.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Valtionavustusjärjestelmien lakkauttaminen ja rahoituksen siirtäminen valtionosuusmomentille merkitsee koulutuksen järjestäjille selkeämpää järjestelmää, koska rahoitus voidaan myöntää seuraavalle vuodelle yhdellä päätöksellä ja kaikkia koskevien yhtenäisten säännösten mukaisina. Rahoituksen yhtenäistäminen mahdollistaa koko rahoituksen suuntaamisen suurempina kokonaisuuksina ja parantaa järjestäjien mahdollisuuksia suunnitella koulutusta paremmin. Samalla se mahdollistaa järjestelmän paremman kokonaistarkastelun ja ohjattavuuden.

Valtionavustusjärjestelmän lakkauttaminen merkitsee muutoksia vapaan sivistystyön oppilaitosten järjestämään lisäkoulutukseen. Vuoteen 2002 kohdistuvia valtionavustus päätöksiä on tehty yhteensä noin 8,7 miljoonalla eurolla. Suurin koulutuksen järjestäjäryhmä ovat kansanopistot, joiden osuus on vajaa viisi miljoonaa euroa. Liikunnan koulutuskeskusten osuus on noin 1,3 miljoonaa euroa ja kansalaisopistojen osuus noin 1,4 miljoonaa euroa. Opintokeskusten järjestämää koulutusta on rahoitettu noin 0,8 miljoonalla eurolla ja kesäyliopistojen noin 0,3 miljoonalla eurolla. Valtionavustuspäätösten mukaisesta rahoituksesta vuoteen 2003

kohdistuu noin kolme miljoonaa euroa, josta kansanopistojen osuus on kaksi miljoonaa euroa ja liikunnan koulutuskeskusten noin 0,8 miljoonaa euroa.

Esitys merkitsee määrärahojen kohdentumista jossain määrin uudella tavalla. Koska valtionosuudella on jatkossa tarkoitus rahoittaa pääosin tutkintoon johtavaa koulutusta, valtionosuutta tulee saamaan vain osa vapaan sivistystyön oppilaitoksista. Tämän vuoksi on vuoden 2003 talousarvioesityksessä esitetty määrärahasiirtoja niille vapaan sivistystyön oppilaitoksille, jotka uudistetussa rahoitusjärjestelmässä eivät enää tulisi samaan valtionavustuksia lisäkoulutukseen. Määrärahojen siirrot ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksesta ovat seuraavat: 1,5 miljoonaa euroa kansalaisopistojen valtionosuuteen momentille 29.69.30, 2 miljoonaa euroa kansanopistojen momentille 29.69.50, 1 miljoonaa euroa opintokeskusten momentille 29.69.55 ja 0,5 miljoonaa euroa kesäyliopistojen momentille 29.69.56 sekä 0,4 miljoonaa euroa liikunnan koulutuskeskusten momentille 29.98.52. Siirrot vastaavat kansalaisopistojen, opintokeskusten ja kesäyliopistojen kohdalla niiden saamaa lisäkoulutuksen rahoitusosuutta. Koska osa vapaan sivistystyön oppilaitoksista tulee saamaan valtionosuutta lisäkoulutuksen rahoitukseen, määrärahasiirrot kohdistuvat vain osaan oppilaitoksista. Vapaan sivistystyön oppilaitoksille siirtyvät määrärahat on tarkoitus käyttää niiden vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisesti tehtävien hoitamiseen.

Yliopistojen järjestämään ammatilliseen lisäkoulutukseen on vuonna 2002 myönnetty valtionavustusta noin 4,3 miljoonaa euroa ja ammattikorkeakouluille noin 7 miljoonaa euroa. Samoin kuin vapaan sivistystyön oppilaitosten kohdalla vuoden 2003 talousarvioesityksessä ehdotetaan lisäkoulutuksen valtionavustusrahoituksen lakkaamisesta johtuen 3 miljoonan euron siirtoa yliopistojen momentille 29.10.22 yliopistojen täydennyskoulutuksen kehittämiseen sekä 4 miljoonan euron siirtoa ammattikorkeakoulujen momentille 29.20.30 ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuspaikkojen lisäämiseen sekä avoimen ammattikorkeakouluopetuksen laajentamiseen. Ammattikorkeakoulupaikkojen lisäyksestä seuraa myös lisäys kuntien rahoit-

tusosuuksiin.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjille, jotka ovat järjestäneet koulutusta maksullisena palvelutoimintana, voitiin vuoden 2000 loppuun myöntää valtionavustusta valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti. Tämä vastasi aikuiskoulutuskeskuksille ja valtakunnallisille ammatillisille erikoisoppilaitoksille ennen vuotta 1999 myönnettyä toiminta-avustusta. Valtionavustusta koskevat säännökset kumottiin vuoden 2001 alussa. Tarkoituksena oli luopua valtionavustuksista kolmen vuoden siirtymäkauden jälkeen vuodesta 2002 alkaen ja siirtää asteittain vapautuva osuus ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuusmomentille. Rahoituslain voimaantulosäännöstä muutettiin kuitenkin vuonna 2001 niin, että valtionavustukset säilyivät vielä vuonna 2002 vuoden 2001 tasolla. Valtionosuusrahoitukseen on vuoden 2003 talousarvioesityksessä siirretty mainituista valtionavustuksista yksi kolmasosa eli 8,1 miljoonaa euroa.

Opetusministeriön myöntämät valtionavustukset (niin sanotut tupo-avustukset) on myöntämisperusteista annettujen asetusten mukaisesti suunnattu pääosin sellaisille koulutuksen järjestäjille, joilla on ammatillinen aikuiskoulutuskeskus tai valtakunnallinen ammatillinen erikoisoppilaitos. Valtionosuusrahoituksen kokoaminen yhteen mahdollistaa edelleen näiden työelämäläheiseen aikuiskoulutukseen erikoistuneiden järjestäjien erikoisosaamisen huomioon ottamisen niin, että niiden osuus järjestettävästä koulutuksesta tulee edelleen olemaan huomattava.

Yhteensä valtionosuuksiin ehdotetaan vuoden 2003 talousarvioesityksessä 85,1 miljoonan euron määrärahaa. Tällä rahoitetaan noin 13 500 opiskelijatyövuotta.

Parlamentaarisen aikuiskoulutustyöryhmän ehdotusten mukaisesti on vuonna 2003 tarkoitus käynnistää määräaikainen aikuisten koulutustason kohottamisohjelma. Ohjelmaan osoitetaan valtionavustuksina vuoden 2003 talousarviossa 10 miljoonaa euroa. Ohjelma on suunnattu enintään perusasteen tutkinnon suorittaneille. Tätä rahoitusta suunnataan huomattavasti myös ammatilliseen lisäkoulutukseen.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Siirtyminen valtionosuusrahoitukseen merkitsee lääninhallitusten hoitamien valtionavustustehtävien lakkaamista. Lääninhallituksissa ei aiheudu henkilöstövaikutuksia, koska lakkaavat valtionavustustehtävät on hoidettu muiden tehtävien ohella. Lääninhallitusten alueellista asiantuntemusta on edelleen erin tavoin mahdollista käyttää lisäkoulutukseen liittyvissä tehtävissä. Aikuisten koulutustason kohottamisohjelman mukaisen valtionavustusten myöntäminen on tarkoitus antaa lääninhallitusten tehtäväksi. Tehtävät on tarkoitus toteuttaa lääninhallitusten nykyisellä henkilöstöllä.

4. Asian valmistelu

Eduskunta edellytti vastauksessaan hallituksen mainittuun esitykseen ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusta koskevaiksi lainsäädännöksi, että hallitus asettaa pikaisesti par-

lamentaarisen toimikunnan selvittämään aikuiskoulutuksen koko kentän tavoitteita, kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista sekä rahoitusta. Opetusministeriö asetti maaliskuussa 2001 parlamentaarisen aikuiskoulutustyöryhmän, jonka muistio valmistui helmikuussa 2002 (Opetusministeriön työryhmien muistioita 3:2002). Työryhmä esitti ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksessa siirryttäväksi kokonaan valtionosuusjärjestelmään.

Asiaa on valmisteltu yhdessä opetusministeriön huhtikuussa 2002 asettamista kolmesta työryhmästä, joiden tehtäviksi annettiin aikuiskoulutustyöryhmän kiireellisiksi katsottavien ehdotusten jatkovalmistelu mukaan lukien talousarvioehdotuksen täsmentäminen ja hallituksen esitysten valmistelu. Työryhmässä olivat mukana Suomen Kuntaliiton, oppilaitostahojen ja työmarkkinajärjestöjen edustajat. Esitys perustuu työryhmän ehdotukseen hallituksen esitykseksi. Esitys on valmisteltu loppuun virkatyönä opetusministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

11 §. *Ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannusten rahoitus.* Pykälän 3 momentti on keskeinen ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitussäännös. Siinä valtionosuuden laskennallisen perusteen muodostavat laskenta-perusteeksi vahvistettavat opiskelijatyövuodet ja opiskelijatyövuosille määrätyt yksikköhinnat. Valtionosuus omaehtoiseen lisäkoulutukseen on 90 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta tulosta ja yhteistyössä yritysten ja työyhteisöjen kanssa järjestettyyn koulutukseen 50 prosenttia. Jälkimmäinen muotoilu korvaa aiemman henkilöstökoulutus -termin.

Voimassa olevassa laissa on momentin viimeisellä lauseella rajattu vapaan sivistystyön oppilaitokset valtionosuusjärjestelmän ulkopuolelle ja valtionavustusjärjestelmän piiriin. Kun lisäkoulutuksen rahoitus keskitetään valtionosuusjärjestelmään ja myös vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat järjestämislupien perusteella ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjiä, 3 momentin viimeinen lause ehdotetaan jätettäväksi tarpeettomana pois.

Parlamentaarisen aikuiskoulutustyöryhmän linjausten mukaisesti aikuiskoulutuksen järjestämisessä tulisi nykyistä selkeämmin siirtyä siihen, että erilaiset järjestäjät ja oppilaitokset keskittyisivät lähinnä sellaiseen aikuiskoulutukseen, johon ne ovat erikoistuneet ja jossa niillä on osaamista. Tämä merkitsee sitä, että lisäkoulutuksen järjestämisoikeus ja rahoitus keskitettäisiin erityisesti ammatillisiin aikuiskoulutuskeskuksiin, valtakunnallisiin ammatillisiin erikoisoppilaitoksiin ja ammatillisiin oppilaitoksiin. Näistä edellisillä on pitkäaikainen kokemus nimenomaan aikuiskoulutuksen järjestämisessä. Ammatillisissa oppilaitoksissa taas lisäkoulutus perustuu asianomaisen koulutusalan ammatillisessa peruskoulutuksessa hankittuun kokemukseen ja osaamiseen. Koska useat kansanopistot ja liikunnan koulutuskeskukset ovat järjestäneet jo pitkään ammatillista peruskoulutusta, niillä on näillä koulutusaloil-

laan samanlaista ammatillista osaamista.

Vapaan sivistystyön oppilaitoksilla on ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvat. Kansanopistoista 30:llä ja kahdeksalla liikunnan koulutuskeskuksella on ammatillisen peruskoulutuksen järjestämislupa. Ne tarjoavat koulutusta erityisesti vapaa-aika- ja liikunta-alalla. Myös koulunkäyntiavustajien ja perhepäivähoitajien ammattitutkintoja on järjestetty paljon. Tämän lisäksi erällä kansanopistoilla on taustansa tai perinteidensä mukaisesti muuta ammatillista lisäkoulutusta.

Ammatillista lisäkoulutusta on vuosina 1999—2002 järjestänyt yhteensä 60 kansanopistoa, 136 kansalaisopistoa, 7 opintokeskusta, 19 kesäyliopistoa ja 12 liikunnan koulutuskeskusta. Vuonna 2002 lisäkoulutusta järjestää 49 kansanopistoa, 75 kansalaisopistoa, 7 opintokeskusta, 10 kesäyliopistoa ja 10 liikunnan koulutuskeskusta. Useimmat ovat järjestäneet koulutusta vain yhdellä alalla. Vuosina 1998 ja 1999 koulutustarjonta oli monipuolista ja hankintasopimukset suuria, koska kokonaisrahoitus oli nykytilannetta selvästi suurempi. Vuonna 2001 suurimmat avustukset vapaan sivistystyön oppilaitoksille ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjinä ovat runsaan puolen miljoonan markan luokkaa ja useimmat avustukset 200 000—300 000 markkaa, jolla yksi pitkä tutkintoon johtava koulutus vuodessa on voitu rahoittaa. Vuonna 2002 suurimmat avustukset ovat noin 300 000—400 000 euroa, mutta yleisimmin edelleen samaa luokkaa kuin viime vuonna.

Ammatillisen lisäkoulutuksen tarjoajien verkosto on maassa koulutusaloittain erilainen eri alueilla. Edellä mainittujen niin sanottujen pääjärjestäjien tarjonta ei ole kaikin osin kattava. Vapaan sivistystyön oppilaitosten ammatillisen koulutuksen tarjonta on keskittynyt tietyille koulutusaloille ja tätä koulutusta eivät usein tarjoa muut kuin nämä oppilaitokset. Koulutuksen saatavuuden kannalta on tarkoituksenmukaista, että valtionosuutta voitaisiin myöntää myös vapaan sivistystyön oppilaitosten järjestämään amma-

tilliseen lisäkoulutukseen. Keskeistä on silloin alueittainen ja koulutusalaakohtainen koulutustarve. Toiminnan vakiintunut luonne on perusedellytys. Valtionosuuksia ei kuitenkaan sidottaisi yksinomaan aikaisempaan koulutuksen volyymiin tai sen pitkäkestoisuuteen.

43 §. *Opettajankoulutukseen sekä saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen myönnettävä valtionavustus.* Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Tämä merkitsee lääninhallitusten valtionavustusjärjestelmästä luopumista ja siirtymistä valtionosuusjärjestelmään. Tämä merkitsee myös sitä, että yliopistoille ja ammattikorkeakouluille ei myönnetä valtionrahoitusta niiden järjestämään täydennyskoulutukseen ammatillisen lisäkoulutuksen määrärahasta. Sen sijaan on tarkoitus, että lisäkoulutuksen rahoituksesta siirretään siirtoina yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusmomenteille määrärahoja, jotka yhdessä niiden nykyisten määrärahojen kanssa mahdollistavat edelleen myös korkeakoulutasoisen täydennyskoulutuksen järjestämisen. Ammattikorkeakoulujen kohdalla on mahdollista lisätä niiden aikuiskoulutuspaikkoja. Myöskään suuri osa vapaan sivistystyön oppilaitoksista ei enää

voisi saada rahoitusta ammatilliseen lisäkoulutukseen. Tämän vuoksi myös vapaan sivistystyön oppilaitosten rahoitusmomenteille on tarkoitus siirtää määrärahoja kompensationsa rahoituksen keskittämiseksi. Tämä rahoitus kohdentuu silloin vapaan sivistystyön oppilaitosten järjestämään vapaatavoitteiseen koulutukseen ja mahdollisten suuntaviivojen mukaisesti kohdennettuun koulutukseen.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Lääninhallitukset ovat vuonna 2002 myöntäneet valtionavustuksia myös koulutuksiin, jotka alkavat vuonna 2002 ja jatkuvat vuonna 2003. Niiden rahoitus hoidetaan loppuun nykyisen järjestelmän mukaisesti valtionavustuspäätöksiin sisältyvien ehtojen mukaisesti. Samoin valtionavustuspäätösten mukaisesti hoidetaan loppuun opetusministeriön myöntämien valtionavustuksien rahoitettu lisäkoulutus.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 11 ja 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 43 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1211/2000, sekä
muutetaan 11 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on suomenkielisen sanamuodon osalta laissa 1389/2001 sekä ruotsinkielisen sanamuodon osalta mainitussa laissa 1211/2000, ja 43 §:n otsikko, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1211/2000, seuraavasti:

11 §

Ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannusten rahoitus

Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettulle koulutuksen järjestäjälle myönnetään muun kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettun ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannuksia varten rahoitusta 90 prosenttia euromäärästä, joka saadaan laskemalla yhteen koulutuksen järjestäjälle valtionosuuden laskemisen perusteeksi vahvistettujen opiskelijatyövuosien määrien ja opiskelijatyövuotta kohden määrättyjen yksikköhintojen tulot. Yrityksen tai muun yhteisön henkilöstön kehittämiseksi järjestettävässä koulutuksessa rahoitus on kuitenkin 50 prosenttia mainitulla tavalla lasketusta euro-

määrästä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään, miten rahoituksen perusteena oleva opiskelijatyövuosi määräytyy.

43 §

Opettajankoulutukseen sekä saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen myönnettävä valtionavustus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 20 .

Tällä lailla kumotun 43 §:n 3 momentin mukaisesti myönnettyyn rahoitukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Kulttuuriministeri *Kaarina Dromberg*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 11 ja 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 43 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1211/2000, sekä

muutetaan 11 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on suomenkielisen sanamuodon osalta laissa 1389/2001 sekä ruotsinkielisen sanamuodon osalta mainitussa laissa 1211/2000, ja 43 §:n otsikko, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1211/2000, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannusten rahoitus

Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetulle koulutuksen järjestäjälle myönnetään muun kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetun ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannuksia varten rahoitusta 90 prosenttia euromäärästä, joka saadaan laskemalla yhteen koulutuksen järjestäjälle valtionosuuden laskemisen perusteeksi vahvistettujen opiskelijatyövuosien määrien ja opiskelijatyövuotta kohden määrättyjen yksikköhintojen tulot. Henkilöstökoulutuksessa rahoitus on kuitenkin 50 prosenttia mainitulla tavalla lasketusta euromäärästä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään, miten rahoituksen perusteena oleva opiskelijatyövuosi määräytyy. *Edellä tässä momentissa tarkoitettua rahoitusta ei kuitenkaan myönnetä vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjälle.*

Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetulle koulutuksen järjestäjälle myönnetään muun kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetun ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannuksia varten rahoitusta 90 prosenttia euromäärästä, joka saadaan laskemalla yhteen koulutuksen järjestäjälle valtionosuuden laskemisen perusteeksi vahvistettujen opiskelijatyövuosien määrien ja opiskelijatyövuotta kohden määrättyjen yksikköhintojen tulot. *Yrityksen tai muun yhteisön henkilöstön kehittämiseksi järjestettävässä* koulutuksessa rahoitus on kuitenkin 50 prosenttia mainitulla tavalla lasketusta euromäärästä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään, miten rahoituksen perusteena oleva opiskelijatyövuosi määräytyy.

43 §

Opettajankoulutuksen sekä saamenkielisen ja saamen kielen opetukseen sekä ammatilliseen lisäkoulutukseen myönnettävä valtionavustus

Lääninhallitukset myöntävät valtionavustusta ammatilliseen lisäkoulutukseen valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetulla määrärahalla hankkimalla koulutusta vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjiltä, ammattikorkeakouluilta, yliopistoilta sekä erityisestä syystä ammatillisen koulutuksen järjestäjiltä ja muilta kuin julkisen valvonnan alaisilta koulutuspalveluiden tuottajilta. Määrärahan tulee olla tasoltaan 40 prosenttia valtion talousarviossa tässä momentissa tarkoitettuun valtionavustukseen ja 11 §:n 3 momentin mukaiseen valtionrahoitukseen osoitettujen määrärahojen kokonaisuudesta.

43 §

Opettajankoulutukseen sekä saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen myönnettävä valtionavustus.

(3 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 20 .

Tällä lailla kumotun 43 §:n 3 momentin mukaisesti myönnettyyn rahoitukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
